

Гандзюк Віталій. Суспільне сприйняття телемарафону «Єдині новини»: довіра, проблеми і перспективи. Актуальні проблеми медіапростору: зб. доп. наук.-практ. конф. / упоряд. Ю. Бондар, А. Волобуєва, Б. Носова. Київ–Вітербо, 2025. С. 35-36.

СУСПІЛЬНЕ СПРИЙНЯТТЯ ТЕЛЕМАРАФОНУ «ЄДИНІ НОВИНИ»: ДОВІРА, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Віталій Гандзюк,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики,
реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного
університету імені М. Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
e-mail: v.o.handziuk@gmail.com

Анотація. У статті досліджено особливості суспільного сприйняття телемарафону «Єдині новини» в умовах російсько-української війни. Проаналізовано рівень довіри аудиторії до спільного інформаційного проєкту, визначено чинники, що впливають на його оцінку, а також окреслено основні проблеми функціонування телемарафону. Особливу увагу приділено перспективам його розвитку в контексті забезпечення якісного інформування, дотримання журналістських стандартів та зміцнення суспільної довіри.

Ключові слова: телемарафон «Єдині новини», суспільна довіра, аудиторія, інформаційна політика, журналістські стандарти, медіаспоживання, воєнна журналістика, інформаційний простір.

В умовах воєнного стану та інформаційної війни держава стикається з необхідністю контролю інформаційного простору. Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року перед українськими медіа постало завдання не лише оперативного інформування населення, а й боротьби з російською дезінформацією. Саме в цьому контексті було створено телемарафон «Єдині новини» – унікальний формат цілодобового інформаційного мовлення, що об'єднав державні, суспільні та комерційні телеканали.

На перших етапах війни телемарафон відігравав вирішальну роль у підтримці суспільної єдності, протидії фейкам і дезінформації. Проте, з розвитком ситуації в країні, зміною медіапотреб аудиторії й посиленням ролі альтернативних інформаційних джерел, почала зростати критика щодо

функціонування марафону. Серед основних зауважень – низька якість контенту, цензура, політична заангажованість та великі фінансові витрати [1].

Телемарафон «Єдині новини» був запущений 26 лютого 2022 року, за декілька днів після початку російського вторгнення, як частина державної інформаційної політики. Його завданням було забезпечення стабільного потоку офіційної, перевіреної інформації для громадян України в умовах воєнного стану.

Головна мета марафону полягала в оперативному поширенні достовірних новин, запобіганні паніці та дезінформації, а також підтримці громадського порядку. Важливим аспектом стало те, що марафон об'єднав основні загальнонаціональні телеканали, які працювали у форматі шестигодинних слотів, надаючи власний контент, але в межах загального формату марафону.

До мовлення долучилися суспільний мовник («Суспільне»), державний парламентський телеканал «Рада», а також комерційні телеканали: ICTV, «1+1», «Інтер» та спочатку «Україна 24» (згодом його замінив новостворений «Ми – Україна») [2].

За два роки роботи марафон зіткнувся з критикою через зниження професійних журналістських стандартів. Дослідження моніторингових організацій виявили численні випадки використання архівних відео без маркування, маніпуляції та навіть запрошення псевдоекспертів [3].

Дедалі більше аналітиків і міжнародних правозахисних організацій звертають увагу на цензуру в телемарафоні та його залежність від чинної влади. Зокрема, опозиційним телеканалам («5 канал», «Прямий», «Еспreso») було заборонено брати участь у марафоні.

Дослідження Київського міжнародного інституту соціології (KMIC) показали, що рівень довіри до марафону знизився з 43 % у 2023 році до 36 % у 2024 році, а альтернативні платформи, такі як YouTube та Telegram, стали основними джерелами інформації для громадян [4].

У 2023 році держава витратила на підтримку телемарафону понад 618,5 млн грн, що викликало суспільні дискусії щодо доцільності таких витрат під час війни.

Телемарафон поступово перетворився на інформаційний інструмент чинної влади. Більшість ефірного часу отримали представники партії «Слуга народу», а критика уряду практично зникла з контенту. Також до телемарафону були залучені ведучі, які раніше працювали на проросійських телеканалах, що ще більше підірвало довіру до проєкту.

Reporters Without Borders закликали припинити телемарафон через обмеження свободи слова та плюралізму. Державний департамент США у звіті за 2023 рік зазначив, що телемарафон став засобом контролю влади над новинним простором.

Щодо перспектив і можливих сценаріїв розвитку, то телемарафон може піти одним із трьох шляхів: ліквідація – повернення до конкурентного медіаринку і створення незалежного інформаційного простору; реформування – запровадження незалежного редакційного контролю й забезпечення плюралізму думок; фінансова незалежність – перехід від державного фінансування до змішаних джерел (гранти, приватні інвестори).

Отже, телемарафон «Єдині новини» відіграв важливу роль на початку повномасштабної війни, проте з часом втратив суспільну довіру через порушення журналістських стандартів, політичну заангажованість і неефективне використання бюджетних коштів. Подальше існування телемарафону у нинішньому форматі викликає сумніви, а його реформування або заміна на більш незалежну систему є важливим кроком для розвитку українського інформаційного простору.

Використана література

1. «Наші гроші»: Мінкульт виділив продакшну «Кінокіт» та каналам олігархів 83 млн гривень на виробництво марафону. Детектор медіа. URL: <https://surl.li/wdgsbq> (дата звернення 12.03.2025).

2. Цілодобовий телемарафон транслюватиме всі загальнонаціональні канали. РНБО. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=98257> (дата звернення: 14.03.2025)

3. «Рада» оголосила новий конкурс на виробництво контенту для марафону. Детектор медіа. URL: <https://surl.li/sofkbr> (дата звернення 12.03.2025).

4. Використання телемарафону «Єдині новини» як джерела інформації про війну зменшується з підвищенням рівня освіти респондентів. Детектор медіа. URL: <https://surl.li/wnvxbz> (дата звернення 12.03.2025).